

Határozatok Tára

C-110/21. P. sz. ügy

Universität Bremen

kontra

Európai Kutatási Végrehajtó Ügynökség (REA)

A Bíróság ítélete (második tanács), 2022. július 14.

„Fellebbezés – Megsemmisítés iránti kereset – Az Európai Unió Bírósága alapokmányának 19. cikke – Nem privilegizált felek képviselete az európai uniós bíróságok előtt indított közvetlen kereset keretében – Egyetemi oktató – A jelen fellebbezés keretében képviselt egyetemen tanító oktató, aki a jogvita tárgyát képező projekt koordinátora és csoportvezetője is – Függetlenségi feltétel – A jogvita kimeneteléhez fűződő közvetlen és személyes érdek fennállása”

Bírósági eljárás – Keresetlevél – Alaki követelmények – Az aláíróval kapcsolatos feltételek – A felekhez képest harmadik személy minőség – Olyan egyetemi oktató által képviselt egyetem, aki ezen egyetemhez közalkalmazotti jogviszony alapján kötődik – A függetlenség követelménye szempontjából való megengedhetőség – A jogvita tárgyát képező projekt koordinátoraként és csoportvezetőjeként tevékenykedő egyetemi oktató – Hatás hiánya

(A Bíróság alapokmánya, 19. cikk)

(lásd: 55–58., 61–64., 66., 67. pont)

Összefoglalás

A Brémai Egyetemet jelölték ki egy több európai egyetemet tömörítő kutatási konzorcium koordinátorává, amely az egész Unióban interdiszciplináris összehasonlító jogi kutatásokat végez a lakásjog és lakáspolitikai területén.

2019. március 17-én a Brémai Egyetem egy pályázati felhívás nyomán projektjavaslatot nyújtott be az Európai Kutatási Végrehajtó Ügynökséghez (REA). E javaslat olyan értékelést kapott, amely alapján a benyújtott pályázatok közül a tizedik helyre került. 2019. július 16-i¹ határozatával a REA elutasította az említett javaslatot, mivel a korlátozott költségvetés miatt kizárólag az első három helyre rangsorolt projektjavaslatok közül választhatott. 2019. szeptember 25-én a Brémai Egyetem keresetet indított e határozat megsemmisítése iránt.

¹ A REA 2019. július 16-i Ares (2019) 4590599 határozata.

2020. december 16-i végzésével² a Törvényszék e keresetet mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant³ elutasította azzal az indokkal, hogy az érintett egyetemet képviselő oktató nem volt harmadik fél az egyetemmel szemben, következésképpen nem felelt meg a Bíróság alapokmányában előírt függetlenségi feltételnek.⁴

A Brémai Egyetem által benyújtott fellebbezés keretében a Bíróság hatályon kívül helyezi a Törvényszék e végzését és kimondja, hogy az utóbbi tévesen állapította meg a kereset nyilvánvaló elfogadhatatlanságát. Ennek során pontosításokkal szolgál az uniós bíróságok előtti közvetlen kereset keretében a nem privilegizált⁵ felek képviselőivel szemben előírt függetlenségi feltétellel kapcsolatban.

A Bíróság álláspontja

A Bíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy az uniós bíróság azáltal, hogy a nem privilegizált felek képviselőire az uniós jogban előírt függetlenségi feltételt alkalmazza, korlátozott felülvizsgálatot gyakorol, mivel csak azokat a kereseteket minősíti elfogadhatatlannak, amelyekből nyilvánvalóan kitűnik, hogy az érintett képviselő nincs abban a helyzetben, hogy ügyfelének érdekeit a legjobban szolgálva lássa el a védelmet, és így az ügyfél érdekében e képviselőt ki kell zárni.

Ezt követően a Bíróság azt vizsgálja, hogy az ítélezési gyakorlatban az ügyvédek tekintetében kialakított függetlenségi feltétel vonatkozik-e valamely fél perbeli képviseletére jogosult egyetemi oktatókra is.

E tekintetben úgy véli, hogy a két foglalkozás a feladatok leírását illetően nem hasonlítható össze, mivel az ügyvédnek az ügyfele érdekeinek megóvását és védelmét kell biztosítania, míg az egyetemi oktató az oktatói és kutatói tevékenységét az e szakmában érvényesülő tudományos szabadságra tekintettel teljesen független módon gyakorolja. Amikor azonban egy egyetemi oktató valamely felet képvisel az uniós bíróságok előtt, már nem oktatói és kutatói hivatását gyakorolja, hanem ugyanazt a feladatot látja el, mint az ügyvéd, nevezetesen a nem privilegizált felek képviseletét. Ráadásul azok az egyetemi oktatók, akik a tagállamuk joga szerint jogosultak bíróság előtt eljárni, ugyanazon jogokkal rendelkeznek, mint amelyeket a Bíróság alapokmánya⁶ az ügyvédeknek biztosít.

A Bíróság szerint ebből az következik, hogy az ellátott képviseleti feladat céljának megfelelően, amely mindenekelőtt abban áll, hogy a lehető legjobban megóvják és védjék a megbízó érdekeit, az egyetemi oktatóknak a függetlenség ugyanazon feltételeit kell teljesíteniük, mint amelyek az ügyvédekre vonatkoznak. E szempontokat negatív módon, a képviselő és ügyfele közötti munkaviszony hiányával, pozitív módon pedig az etikai szabályokra való hivatkozással határozzák meg, ami többek között azt jelenti, hogy nincs olyan kapcsolat, amely nyilvánvalóan veszélyezteti az ügyvéd azon képességét, hogy ügyfele védelmét – a törvény és a szakmai szabályok tiszteletben tartása mellett – ügyfelének érdekeit a legjobban szolgálva lássa el.

² A Törvényszék 2020. december 16-i Ügyviselési ítélete (T-660/19, nem tették közzé, EU:T:2020:633),

³ A Törvényszék eljárási szabályzata 126. cikkének értelmében.

⁴ Lásd az Európai Unió Bírósága alapokmányának (a továbbiakban: a Bíróság alapokmánya) 19. cikkét.

⁵ A privilegizált felek a Bíróság alapokmánya 19. cikkének első és második bekezdésében említett felek, azaz a tagállamok, az uniós intézmények, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes azon államok, amelyek nem tagállamok, valamint a megállapodásban említett EFTA Felügyeleti Hatóság.

⁶ A Bíróság alapokmánya 19. cikkének harmadik bekezdése.

A képviselő és ügyfele közötti munkaviszony hiányának kérdését illetően a Bíróság megállapítja, hogy jelen esetben az érintett egyetemi oktató közalkalmazotti jogviszony alapján kötődik ahhoz az egyetemhez, amelyet képvisel. E jogállás a nemzeti jog feltételei és szabályai szerint nemcsak oktatói és kutatói minőségében, hanem nem privilegizált felek uniós bíróságok előtti képviselői minőségében is függetlenné teszi a felperest. Mivel a bíróság előtti képviselet nem tartozik azon feladatok közé, amelyeket ezen oktatónak az egyetemen oktatóként vagy kutatóként kell ellátnia, ez a képviselet semmilyen módon nem kapcsolódik tudományos feladataihoz, és így a képviseletet még akkor is az egyetemről való mindenfajta alárendeltségi viszonytól függetlenül gyakorolja, ha ezt az egyetemet kell is képviselnie.

Ezenkívül a Bíróság úgy ítéli meg, hogy – ítélkezési gyakorlatának⁷ fényében – az oktató és az általa képviselt egyetem közötti közalkalmazotti jogviszony fennállása nem elegendő annak megállapításához, hogy ez az oktató olyan helyzetben van, amely megakadályozza őt abban, hogy ellássa ezen egyetem érdekeinek védelmét.

Végül a Bíróság hozzáteszi, hogy tekintettel arra, hogy a Bíróság alapokmánya az oktatók számára ugyanazon jogokat biztosítja, mint amelyek az ügyvédekét megilletik,⁸ a nemzeti jog által a bíróság előtti eljárásra jogosult egyetemi oktató főszabály szerint megfelel a függetlenség feltételének, még akkor is, ha ez az oktató azt az egyetemet képviseli, ahol tudományos tevékenységét végzi.

Ami azon kapcsolat hiányát illeti, amely veszélyezteti a képviselő azon képességét, hogy ügyfelének érdekeit a legjobban szolgálva lássa el ügyfele védelmét, a Bíróság kimondja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy mivel az érintett egyetem képviselője a tervezett projekt koordinátora, valamint e projekt csapatvezetője volt, miközben e projekt keretében alapvető feladatokat és funkciókat látott el, a jogvita tárgyával fennálló személyes kapcsolata veszélyeztette azt a képességét, hogy ezen egyetem számára a szükséges jogi segítségnyújtást biztosítsa.

A Bíróság szerint ugyanis az érintett képviselő által a jogvita tárgyát képező projekt keretében ellátott feladatok kétségtelenül azt jelentik, hogy a képviselőnek és a Brémai Egyetemnek közös érdekei voltak. Mindazonáltal az ilyen érdekek nem elegendőek annak megállapításához, hogy e képviselő képtelen volt megfelelően ellátni a rábízott képviseletet.

Mivel egyébként egyetlen arra utaló információt sem hoztak fel, hogy ezen érdekek akadályát képeznék annak, hogy az említett képviselő ellássa a Brémai Egyetem perbeli képviseletét, a Törvényszék túllépte a Bíróság ítélkezési gyakorlatában rögzített felülvizsgálati jogkörét.

E körülmények között a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Törvényszék tévesen mondta ki a kereset elfogadhatatlanságát azzal az indokkal, hogy a Brémai Egyetemet az érintett egyetemi oktató nem képviseli megfelelően.

⁷ 2020. február 4-i Uniwerytet Wrocławski és Lengyelország kontra REA ítélet (C-515/17 P és C-561/17 P, EU:C:2020:73, 66. és 67. pont).

⁸ A Bíróság alapokmánya 19. cikkének harmadik és hetedik bekezdése értelmében.